

GENESIS

19-20

De verwoesting van Sodom en Gomorra en
Abrahams bedrog tegenover Abimelech

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/19-20

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Abrahams pleidooi voor Sodom	3 min	4
2	Lot ontvangt de engelen in Sodom	3 min	5
3	De mannen van Sodom belagen Lots gasten	4 min	7
4	Lot als rechter in de stadspoort	3 min	9
5	De engelen dwingen Lots gezin te vluchten	4 min	10
6	Gods barmhartigheid in ongewenste wegen	3 min	12
7	Lots vlucht naar het gespaarde Zoar	3 min	14
8	Lot, Noach en de opname van de gemeente	4 min	16
9	De verwoesting van Sodom en Gomorra	2 min	1
10	De vrouw van Lot kijkt achterom	5 min	20
11	God redt Lot ter wille van Abraham	3 min	22
12	Lots gezin draagt Sodom met zich mee	2 min	23
13	Lots dochters verwekken Moab en Ammon	3 min	25
14	De beweegredenen en moraal van Lots dochters	3 min	26

15	Abraham reist naar het Filistijnse Gerar	2 min	28
16	Abraham brengt Sara opnieuw in gevaar	2 min	29
17	Wat 'dood zijn' in de Bijbel betekent	4 min	30
18	Abimelech vreest God, anders dan Abraham dacht	4 min	33
19	Abrahams halve waarheid over Sara	2 min	35
20	Sara's berisping en Abrahams voorbede	4 min	36
	Om verder te lezen		38

1

Abrahams pleidooi voor Sodom

Laten we Genesis 19 openslaan en verdergaan met het verhaal van Sodom en Gomorra, dat in het vorige hoofdstuk werd ingeleid. God was aan Abraham verschenen, vergezeld door twee engelen. Abraham had Hem gastvrij ontvangen en van Hem een zegen gekregen. Bij die gelegenheid beseftte Sara voor het eerst dat ze moeder zou worden. Aanvankelijk twijfelde ze, zo lijkt het, maar ze veranderde van gedachten.

Toen zei God:

Verder zei de HEERE: De roep van Sodom en Gomorra is groot en hun zonde heel zwaar. Ik zal nu afdalen en zien of zij werkelijk alles gedaan hebben zoals de roep luidt die over haar tot Mij gekomen is. En zo niet, Ik zal het weten.

GENESIS 18:20-21

Abraham wist dat dit betekende dat God Sodom ging oordelen. Daarom zei Abraham:

Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen binnen de stad; wilt U hen ook wegvagen en de plaats niet sparen omwille van de vijftig rechtvaardigen die daarin zijn?

GENESIS 18:24

Abrahams bezorgdheid gold zijn eigen neef, die daar met zijn gezin woonde.

Abraham kan onmogelijk hebben gedacht dat er vijftig rechtvaardigen in de stad waren. Maar hij was iemand die graag afdong. Hij was de eerste Joodse man en hij wist hoe hij moest onderhandelen. Hij begon met een hoog aantal om te peilen hoe God hierover dacht. Toen God daar zonder moeite mee instemde, zei hij:

Misschien zullen er aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken; zult U dan om vijf mensen de hele stad te gronde richten? En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten, als Ik er vijfenveertig vind. Hij sprak opnieuw tot Hem: Misschien zullen er daar veertig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal het niet doen omwille van die veertig. Verder zei hij: Laat de Heere toch niet in toorn ontbranden, omdat ik spreek; misschien zullen er daar dertig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal het niet doen, als Ik er daar dertig vind. Hij zei: Zie toch, ik heb het aangedurfd om tot de Heere te spreken; misschien zullen er daar twintig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten omwille van die twintig. Verder zei hij: Laat de Heere toch niet in toorn ontbranden, omdat ik nog eenmaal spreek: Misschien zullen er tien gevonden worden. En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten omwille van die tien.

GENESIS 18:28-32

God stemde er elke keer mee in dat Hij, als Hij zoveel rechtvaardige mensen in de stad aantrof, de stad graag zou sparen.

2

Lot ontvangt de engelen in Sodom

Abraham ging dus terug naar zijn tent, zonder te weten of Sodom gespaard zou worden. Hij wist dat Lot een rechtvaardig man was, maar hij wist niet of Lot genoeg rechtvaardige vrienden in de stad had om in totaal op tien uit te komen. Lots eigen gezin moet uit minstens zes mensen hebben bestaan, want er waren Lot en zijn vrouw,

en hij had minstens vier dochters. Ik zeg ‘minstens’, omdat er twee maagdelijke dochters waren en minstens twee die getrouwd waren, en we weten niet hoeveel. Er kunnen meer getrouwde dochters zijn geweest, want hij had schoonzonen, in het meervoud. Abraham ging waarschijnlijk naar huis zonder er helemaal zeker van te zijn dat hij door zijn gebeden de redding van Sodom had verkregen.

Er staat:

De twee engelen kwamen 's avonds in Sodom aan, terwijl Lot in de poort van Sodom zat. Toen Lot hen zag, stond hij op om hun tegemoet te gaan en boog hij zich met zijn gezicht ter aarde. Hij zei: Zie toch, mijne heren, wijk toch af van uw weg en kom naar het huis van uw dienaar en overnacht daar en was uw voeten; morgen vroeg kunt u opstaan en uw reis vervolgen.

GENESIS 19:1-2

Dit is wat Abraham had gezegd toen hij hen zag, en alles wijst erop dat Lot niet wist dat ze bezoekers van God waren. Hij dacht dat ze gewoon reizigers waren die onderweg waren. Hij zei:

Hij zei: Zie toch, mijne heren, wijk toch af van uw weg en kom naar het huis van uw dienaar en overnacht daar en was uw voeten; morgen vroeg kunt u opstaan en uw reis vervolgen. Maar zij zeiden: Nee, wij zullen wel op het plein overnachten.

GENESIS 19:2

Bedenk dat in Hebreeën 13 staat dat sommigen zonder het te beseffen of zonder het te weten engelen gastvrij hebben ontvangen. Ik weet zeker dat Lot een van de mensen is die de schrijver van Hebreeën in gedachten had. Ik denk niet dat hij op dit moment wist dat degenen die hij begroette engelen waren, want engelen verschijnen als mannen.

Aanvankelijk sloegen ze zijn gastvrijheid af.

Tot zover is dat vrijwel hetzelfde als wat Abraham had gedaan, alleen had Abraham een groter feestmaal klaargemaakt.

De engelen hadden kennelijk nog niet eens verteld wat hun opdracht was. Ze hadden daar gegeten en waren die avond bij hem geweest. Het was bijna bedtijd en ze hadden Lot nog niet verteld wie ze waren of waarvoor ze daar waren. Maar ze waren daar om de morele toestand van Sodom te onderzoeken, en ze kregen een demonstratie die hun precies zou vertellen wat ze moesten weten.

3

De mannen van Sodom belagen Lots gasten

Voordat zij gingen slapen, omsingelden de mannen van Sodom, jong en oud en uit alle delen van de stad, het huis. Ze riepen Lot toe: ‘Waar zijn de mannen die vannacht bij je gekomen zijn? Breng hen naar buiten, zodat wij gemeenschap met hen kunnen hebben.’ Met andere woorden, ze wilden hen verkrachten. Sodom bestond duidelijk voor een zeer groot deel uit homoseksuele mannen, of op zijn minst biseksuele mannen, die niet wilden dat een vreemdeling naar de stad kwam en weer vertrok zonder te zijn gebruikt.

Lot ging naar buiten, sloot de deur achter zich en vroeg hun niet zo goddeloos te handelen. Hij bood aan zijn twee maagdelijke dochters naar buiten te brengen en zei dat ze met hen mochten doen wat ze wilden, zolang ze zijn gasten maar ongemoeid lieten.

Dit voorstel van Lot is waarschijnlijk het meest aanstootgevende wat we in zijn verhaal over hem aantreffen. Lot is in de Bijbel niet bepaald een lichtend voorbeeld. In het begin is hij een beetje egoïstisch, wanneer hij het betere land kiest en het slechtere land voor zijn oom overlaat. We lezen dat Lot oorspronkelijk zijn tent opsloeg in de richting van Sodom, maar inmiddels is hij Sodom ingetrokken. Hij heeft een huis in Sodom. Hij is daar deel van de samenleving geworden. Niet helemaal, want hij deelt niet in de mate van verdorvenheid die de stad als geheel kenmerkte. Maar je kunt wel merken dat zijn denken niet helemaal zuiver was. Hij bood zijn dochters aan in plaats van zijn gasten. Nu zou zoiets in die cultuur wat eerder gebeuren dan in de onze, en wel om twee redenen. De ene reden is de grote waarde die zij aan gastvrijheid hechtten. Als je iemand in huis nam, beloofde je hem met je leven te beschermen. De

andere reden is natuurlijk dat vrouwen in die samenleving niet zo hoog gewaardeerd werden als mannen. Ik weet zeker dat Lot niet wilde dat zijn dochters verkracht zouden worden. Maar toen hij moest kiezen tussen dat en zijn gasten uitleveren, deed hij gewoon een heel slecht voorstel, gezien de gebruiken rond gastvrijheid en de geringe waarde die in die samenlevingen aan vrouwen werd toegekend.

Gelukkig wilden de mannen de dochters niet, want als ze daarmee genoeg hadden genomen, was het misschien gebeurd. Maar de mannen wilden dat niet. Ze zeiden:

Toen zeiden zij: Ga opzij! Ook zeiden ze: Deze ene is gekomen om hier als vreemdeling te verblijven en nu wil hij zeker rechter over ons zijn! Nu zullen we u meer kwaad aandoen dan hun. Zij drongen erg op de man, op Lot, aan en kwamen dichtbij om de deur open te breken.

GENESIS 19:9

Daarna zeiden ze:

Die vent is hier als vreemdeling komen wonen en nu speelt hij steeds voor rechter. We zullen jou nog erger aanpakken dan hen.

Dus drongen ze hard tegen Lot op en kwamen ze dichtbij om de deur open te breken. Maar de mannen staken hun handen uit — de engelen in het huis staken dus hun handen uit — trokken Lot bij zich het huis in en sloten de deur. En zij sloegen de mannen die bij de deuropening van het huis stonden met blindheid, zowel klein als groot, zodat ze het moe werden om te proberen de deur te vinden.

Het is duidelijk dat deze engelen geen bescherming van Lot nodig hadden. Lot had hun bescherming nodig. Blijkbaar stond hij op het punt verkracht te worden. Ze zeiden:

We zullen jou nog erger behandelen dan we van plan waren hen te behandelen.

Het is interessant dat ze 'erger' zeiden. Ze waren van plan kwaad te doen. Ze beseften dat wat ze deden niet goed was, dat wat ze van plan waren met de twee gasten te doen niet goed was, en dat wat ze met Lot zouden doen nog erger was.

Let er nu op dat ze over Lot zeiden:

Deze man is hier oorspronkelijk als vreemdeling tussen ons komen wonen.

4

Lot als rechter in de stadspoort

Eerst was hij een bezoeker, en nu gedroeg hij zich voortdurend alsof hij hun rechter was. Dit kan verwijzen naar het feit dat hij in Sodom daadwerkelijk de rol van rechter op zich had genomen. Zij lieten hun wrok daarover blijken, omdat hij niet zo verdorven was als zij. In hoofdstuk 19, vers 1, lezen we dat Lot bij de poort van Sodom zat toen de engelen aankwamen. Wanneer in het hele Oude Testament mannen bij de stadspoort zitten, zijn zij gewoonlijk rechters. Daar brachten mensen hun rechtszaken om ze aan de bestuurders ter beoordeling voor te leggen, en de rechters zaten bij de stadspoort.

Zo staat in Spreuken 31 over de deugdzame vrouw dat haar man bij de stadspoort onder de oudsten zit. En Absalom zat bij de stadspoort toen hij het koningschap van zijn vader David wilde overnemen. Wanneer mensen met klachten kwamen, trad hij voor hen op als rechter en sprak hij een oordeel uit waarvan hij wist dat ze het op prijs zouden stellen, zodat ze zijn kant zouden kiezen. We zien vaak dat degenen die bij de stadspoort zitten rechters zijn.

Hier zat Lot bij de stadspoort. Hij was dus niet alleen Sodom ingetrokken, maar leek ook een verantwoordelijke positie te hebben ingenomen. Toen zij zeiden dat hij zich voortdurend als rechter gedroeg, was dat in zekere zin waarschijnlijk letterlijk waar. Maar in dit geval dachten ze meer aan de betekenis waarin we tegenwoordig het woord ‘oordelen’ horen, wanneer ongelovigen klagen over christelijke maatstaven en zeggen:

Nou, jij hoort niet over ons te oordelen.

Met andere woorden, het betekent dat je kritiek hebt op iemands gedrag. Lot had tenslotte tegen hen gezegd:

Doe toch niet zoiets slechts.

Hij had dus geoordeeld dat wat ze wilden doen een goddeloze daad was. Ze namen het hem kwalijk dat hij hen goddeloos noemde en zeiden:

Wie ben jij om over ons te oordelen? Je bent hier maar te gast.

Daarom waren ze boos op Lot en vielen ze hem aan. Ze drukten hem zo hard tegen de deur dat die bijna brak. In die tijd hadden ze geen holle deuren van balsahout zoals wij tegenwoordig hebben. Het waren stevige deuren, zeker in een stad als Sodom. Maar de mannen binnen wisten Lot en zichzelf te redden en sloegen de mannen met blindheid.

Nu weet ik niet of deze blindheid tijdelijk was. Ik weet niet of ze hun gezichtsvermogen terugkregen, maar veel langer leefden ze niet. Waarschijnlijk waren ze de rest van hun leven blind, en dat waren volgens mij nog maar een paar uur. Ze werden niet alleen blind, maar raakten blijkbaar ook in verwarring. Ze stonden namelijk bij de deur, maar nadat ze met blindheid waren geslagen, konden ze de deur niet vinden. Zo maakten de engelen het gevaar volledig onschadelijk.

5

De engelen dwingen Lots gezin te vluchten

Toen zeiden de mannen tegen Lot — dat wil zeggen, de engelen:

Toen zeiden die mannen tegen Lot: Wie hebt u hier verder nog? Een schoonzoon, uw zonen, of uw dochters: breng allen die u in de stad hebt, uit deze plaats naar buiten. Want wij gaan deze plaats te gronde richten, omdat de roep van haar zonden groot geworden is voor het aangezicht van de HEERE. Daarom heeft de HEERE ons gezonden om haar te gronde te richten.

GENESIS 19:12-13

Het is interessant dat er staat dat Jahweh hen had gestuurd om de stad te vernietigen. Dat betekent dat ze al een opdracht hadden toen ze onderweg waren, nadat ze van Abram en Lot waren weggegaan en verder trokken. Ze waren daarheen gestuurd om de stad te vernietigen. Natuurlijk zou God de opdracht hebben veranderd als daar tien rechtvaardigen waren geweest, zoals Abraham in zijn gebed had gevraagd.

Dus Lot hoort voor het eerst dat de stad ten ondergang gedoemd is. Lot ging naar zijn schoonzoons, die met zijn dochters getrouwd waren, en sprak met hen. Hij had twee dochters die maagd waren, zoals al is vermeld. Nu heeft hij ook minstens twee getrouwde dochters, want er wordt een meervoud gebruikt. Het kunnen er meer zijn geweest. Hij zei:

Toen ging Lot naar buiten en sprak tot zijn schoonzonen, die zijn dochters tot vrouw zouden nemen, en zei: Sta op! Ga naar buiten, uit deze plaats! Want de HEERE gaat deze stad te gronde richten. Maar hij was in de ogen van zijn schoonzonen als iemand die grappen maakte.

GENESIS 19:14

Maar zijn schoonzoons dachten dat hij een grap maakte. Hij kon hen er niet toe brengen hem serieus te nemen. Het lijkt er dus op dat zowel de schoonzoons als hun vrouwen, zijn dochters, in Sodom bleven.

Toen de ochtend aanbrak, spoorden de engelen Lot aan om haast te maken. Ze zeiden:

Toen de dageraad aangebroken was, drongen de engelen bij Lot aan. Zij zeiden: Sta op! Neem uw vrouw en uw twee dochters, die zich hier bevinden, anders wordt u om de ongerechtigheid van de stad weggevaagd.

GENESIS 19:15

Terwijl hij bleef talmen, grepen de mannen zijn hand, de hand van zijn vrouw en de handen van zijn twee dochters, omdat de Heere hem barmhartig was. Ze brachten hem naar buiten en zetten hem buiten de stad neer.

Lot stond dus niet te popelen om weg te gaan. Misschien wist hij niet voor honderd procent zeker of dit werkelijk waar was. Of misschien wilde hij nog wat blijven om meer spullen te verzamelen die hij mee kon nemen. Als je hoorde dat er een tsunami of orkaan afkwam op de plaats waar je woonde en dat je zou moeten evacueren, dan zou

je snel proberen te bedenken welke dingen je mee wilde nemen omdat je niet wilde dat ze verloren gingen of vernietigd werden. Ik weet zeker dat hij en zijn vrouw daarmee bezig waren.

De engelen zeiden: ‘Luister, jullie doen hier veel te lang over.’ Er waren twee engelen en ze hadden vier handen. Gelukkig waren er niet nog meer gezinsleden die ze naar buiten moesten slepen. Ze grepen Lot, zijn vrouw en zijn twee dochters vast. Daar hadden ze al hun handen voor nodig, en ze namen hen mee de stad uit.

Interessant genoeg staat er:

Lot aarzelde echter; daarom grepen die mannen zijn hand, de hand van zijn vrouw en de hand van zijn twee dochters, omdat de HEERE hem wilde sparen. Zij brachten hem naar buiten en leidden hem buiten de stad.

GENESIS 19:16

Dat wil zeggen: God rukte hem de stad uit omdat God barmhartig was, ook al stond Lot niet te popelen om de stad te verlaten. Soms brengt God je ergens anders heen omdat Hij barmhartig is, ook al word je naar een plek gebracht waar je zelf met tegenzin naartoe zou zijn gegaan.

6

Gods barmhartigheid in ongewenste wegen

Ik herinner me dat ik zestien was en bijna mijn hele leven in hetzelfde huis in Covina, Californië, had gewoond. In 1970 woonde ik daar al vanaf de kleuterschool tot en met het voorlaatste jaar van de middelbare school. Ik zat halverwege dat schooljaar en vanwege zijn werk werd mijn vader overgeplaatst naar Orange County, Californië, ongeveer vierenzestig kilometer verderop. Mijn vader hield niet van heen en weer reizen, dus zei hij: ‘We gaan verhuizen.’

We waren al elf of twaalf jaar niet verhuisd. Al mijn vrienden, al mijn sociale contacten, de gemeente waar ik naartoe ging, mijn school — alles was daar in Covina. Ik wilde niet naar Orange County verhuizen. Ik herinner me dat ik iedere mogelijke

manier probeerde te bedenken om het te voorkomen. Ik was halverwege het voorlaatste jaar van de middelbare school. Ik dacht: 'Misschien kan ik gewoon hier bij het gezin van een van mijn vrienden blijven tot ik mijn diploma heb.' Mijn ouders waren bereid dat te overwegen, maar we vonden geen goede mogelijkheid.

Dus werd ik tegen mijn wil meegesleurd — ik zou nu zeggen: door God — naar een plek waar ik niet heen wilde, namelijk Orange County. De reden waarom ik zeg dat het door God gebeurde, is dat dit het beste was wat me ooit is overkomen. Op de dag dat ik op Orange High School aankwam, had ik mijn sportkleden nog niet. Ik was dus niet omgekleed voor de gymles. Een andere jongen die daar nieuw was, was ook niet omgekleed, omdat hij nieuw was. We leerden elkaar kennen. Hij ging naar Calvary Chapel Costa Mesa en nodigde me uit om daarheen te gaan. Ik had er nog nooit van gehoord. Dat was in 1970, helemaal aan het begin van de Jesus Movement. Hij nam me erheen mee en mijn leven veranderde voorgoed.

Ik heb vaak bedacht hoe weinig ik daarheen wilde. Als ik een manier had gevonden om in Covina te blijven, wie weet wanneer en óf ik de Jesus Movement dan had ontdekt? Ik denk dat de Jesus Movement uiteindelijk ook was doorgedrongen tot waar ik woonde. Ze drong overal door. Maar dat ik er juist op dat moment en op die plaats bij betrokken raakte, was beslist het beste wat me in mijn hele leven is overkomen. En toch bedenk ik hoezeer ik ertegen opzag om naar de plek te gaan waar dat zou gebeuren. Maar God was barmhartig.

Net zoals Lot er blijkbaar tegen opzag om Sodom uit te gaan, wist God dat het daarbuiten voor hem veiliger en beter zou zijn. Daarom wordt vermeld dat hij tegen zijn wil werd meegesleurd, of in elk geval voordat hij zelf zover was, vanwege Gods barmhartigheid jegens hem. We moeten Gods voorzienigheid in ons leven als barmhartig beschouwen. Dat geldt vaak zelfs wanneer de voorzienigheid van God ingaat tegen onze plannen, onze wensen en tegen wat wij denken dat goed zal zijn voor ons geluk of welzijn.

7

Lots vlucht naar het gespaarde Zoar

Vers 17 zegt:

En het gebeurde, toen zij hen buiten de stad gebracht hadden, dat Hij zei: Vlucht voor uw leven, kijk niet achter u en blijf nergens op heel deze vlakte staan; vlucht naar het bergland, anders wordt u weggevaagd.

GENESIS 19:17

Hij is terughoudend. Hij zou het toch moeten begrijpen: ik denk dat ik maar beter meteen op weg kan gaan. Als zij zeggen dat ik in de heuvels veilig zal zijn, dan kan ik waarschijnlijk maar beter zorgen dat ik daar kom. Maar hij zegt: 'Het is nogal moeilijk om zo ver te gaan, en bergen beklimmen is nooit mijn specialiteit geweest. Ik ben nooit zo atletisch geweest.'

Zie toch, Uw dienaar heeft genade gevonden in Uw ogen, en U hebt Uw grote goedertierenheid aan mij bewezen door mijn ziel in leven te houden. Ik kan echter niet naar het bergland vluchten, anders haalt het onheil mij in en sterf ik.

GENESIS 19:19

Ik bedoel, daarboven zijn beren en leeuwen en dat soort dingen. Ik wil daar niet heen.

Zie toch, deze stad is dichtbij genoeg om erheen te vluchten en zij is klein; laat me daar toch heen vluchten (zij is immers klein!), zodat mijn ziel in leven zal blijven.

GENESIS 19:20

Grote steden hebben veel kwaad. Kleine steden kunnen maar een klein beetje kwaad in zich hebben, neem ik aan. En dus zegt hij dat deze stad misschien gespaard kan worden, omdat ze niet zo slecht kan zijn. Het is maar een kleine plaats.

En de engel zei tegen hem:

Toen zei Hij tegen hem: Zie, Ik ben u ook in dit opzicht ter wille en zal deze stad, waarover u gesproken hebt, niet ondersteboven keren. Haast u! Vlucht daarheen! Want Ik kan niets doen, totdat u daar bent aangekomen. Daarom gaf men deze stad de naam Zoar.

GENESIS 19:21-22

Daarom werd de stad Zoar genoemd. En kun je raden wat Zoar betekent? Klein.

Nu is het interessant dat Zoar blijkbaar een van de steden van de vlakte was die voor vernietiging bestemd waren. Er waren vijf steden — Sodom en Gomorra en drie andere — die werden vernietigd. Blijkbaar zou deze stad ook vernietigd zijn, behalve dat Lot daarheen wilde gaan in plaats van naar de bergen. God zei toen, door Zijn engel, die blijkbaar de volmacht had om namens God te spreken: ‘Goed, Ik zal die stad sparen omdat jij daarheen gaat.’

God komt zelfs deze man zo ver tegemoet. Hij zou al dankbaar moeten zijn dat hij de stad Sodom uit komt, en hij zou moeten doen wat hem wordt opgedragen. Maar hij heeft zijn zorgen. Hij is waarschijnlijk een oudere man en wil de bergen niet beklimmen. Dus spaarden ze de stad.

Dat laatste vers dat we lezen, vers 22, zegt:

Vlug, vlucht daarheen, want Ik kan niets doen voordat jij daar bent aangekomen.

8

Lot, Noach en de opname van de gemeente

Dit vers wordt vaak aangehaald ter ondersteuning van de opname vóór de grote verdrukking. Waarom? Als je naar Lukas 17 gaat, zegt Jezus in vers 26:

En zoals het gebeurde in de dagen van Noach, zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen.

LUKAS 17:26

Toen Jezus zei dat het zal zijn zoals in de dagen van Noach en zoals in de dagen van Lot, werd mij vroeg in mijn leven geleerd dat de grote verdrukking van de laatste dagen lijkt op de zondvloed van Noach, of op de vernietiging van Sodom en Gomorra. God zond de zondvloed natuurlijk pas nadat Hij Henoch uit de wereld had weggenomen. Dat zeggen zij.

Je zou kunnen denken dat Noach de gemeente voorstelt die door de zondvloed heen gespaard wordt, door het oordeel heen gespaard wordt. Maar de leer die ik ontving, was dat Henoch, die vóór de zondvloed leefde, werd opgenomen. Bedenk dat Henoch levend werd weggenomen. En dus zeggen zij: 'Nou, dat lijkt op de opname van de gemeente, die vóór de grote verdrukking zou plaatsvinden.' Vervolgens zeggen ze dat Lots wegvoering uit Sodom er ook op zou lijken dat wij vóór de grote verdrukking uit de wereld worden weggenomen. Dit vers wordt tenslotte aangehaald uit Genesis 19:22. God zei dat Hij niets met Sodom kon doen totdat Lot veilig was aangekomen op de plaats waar hij heen moest. Dus zeggen zij dat God zelfs de grote verdrukking niet kan zenden voordat de gemeente naar een veilige plaats is weggenomen.

Ik wil niet te veel tijd aan deze specifieke leer besteden, maar die twee argumenten zijn behoorlijk zwak. Om te beginnen werkt Henoch als beeld van de gemeente die wordt opgenomen om de grote verdrukking niet mee te maken, niet erg goed. Hij werd namelijk ongeveer driehonderd jaar vóór de zondvloed opgenomen. Hij werd niet uit de wereld weggenomen om aan de zondvloed te ontkomen. Hij zou hoe dan ook van ouderdom zijn gestorven. Zijn zoon, die stierf in het jaar van de zondvloed, stierf als de oudste man ter wereld. Het is niet waarschijnlijk dat Henoch hem zou hebben overleefd.

Enoch werd dus honderden jaren vóór de zondvloed uit de wereld weggenomen. En nergens in de Schrift blijkt dat de zondvloed ooit gezien moet worden als een beeld van de periode van de grote verdrukking. In feite lijkt hij een beeld te zijn van de wederkomst van Christus. Dat is wat Jezus zei: de dag waarop de Zoon des mensen terugkomt. Er is dus een oordeel verbonden aan de wederkomst. En de zondvloed wordt, zowel in 1 Petrus als in 2 Petrus, maar vooral in 2 Petrus 3, met dat oordeel vergeleken, en niet met een toekomstige periode van grote verdrukking.

Evenzo lijkt het zeer onwaarschijnlijk dat de verwoesting van Sodom verband houdt met een zevenjarige grote verdrukking, want het was geen langdurig oordeel. Sodom werd in één enkele dag verwoest. Het was niet iets wat zich over jaren uitstreckte, dus het vormt geen erg goed beeld van een zevenjarige grote verdrukking. Het vormt wel een heel goed beeld van de wederkomst. Daarover staat in 2 Thessalonicenzen 1:8 dat Jezus zal komen

wanneer Hij met vlammend vuur wraak oefent over hen die God niet kennen, en over hen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn.

2 THESSALONICENZEN 1:8

Dat is 2 Thessalonicenzen 1:8.

Wat er met Sodom gebeurde, is een goed beeld van de wederkomst van Christus. Maar het is in geen enkel opzicht een beeld van een langdurige periode van grote verdrukking waaruit Lot werd gered, zoals de gemeente uit de grote verdrukking gered zou worden. Lot werd niet uit de wereld weggenomen. Hij was zo dicht bij de verwoesting toen die plaatsvond, dat zijn vrouw erdoor getroffen kon worden. Ik zie dus niet echt een geldig argument op grond van deze specifieke gevallen: de zondvloed van Noach en de verwoesting van Sodom en Gomorra als beelden van de periode van de grote verdrukking, en de wegneming van Enoch en Lots ontsnapping uit Sodom als beelden van de opname van de gemeente. Dit zijn volgens mij nogal kunstmatige analogieën.

9

De verwoesting van Sodom en Gomorra

Nu terug naar Genesis 19:23.

De zon kwam op boven de aarde, toen Lot in Zoar aankwam.

GENESIS 19:23

dus blijkbaar reisden ze 's nachts.

Toen liet de HEERE zwavel en vuur over Sodom en Gomorra regenen. Het kwam van de HEERE uit de hemel.

GENESIS 19:24

Het Engelse woord 'brimstone', dat de spreker hier bespreekt, is een oud woord voor zwavel. In het zuidelijke gebied van de Dode Zee, waar Sodom en Gomorra naar men denkt gelegen hebben, bevinden zich veel zwavelafzettingen en ook veel zoutafzettingen, omdat het de Zoutzee is.

Het is niet helemaal duidelijk hoe dit gebeurde, waarom er zwavel uit de hemel zou komen. Sommige mensen denken dat God een onweersstorm stuurde. Bliksemvuur kwam uit de hemel naar beneden en liet enkele van de stoffen daar ontploffen. De zwavel en het zout vlogen alle kanten op, en zo werd de stad eenvoudigweg in de as gelegd. Met andere woorden, misschien was er al zwavel in dat gebied, zoals die er nu is, en stak God eenvoudigweg de lucifer aan. God stuurde het vuur om die zwavel te ontsteken, en toen kreeg je die enorme ontploffing.

Maar er staat:

Hij keerde deze steden en heel de vlakte ondersteboven, met alle inwoners van de steden en het gewas op het land.

GENESIS 19:25

Maar:

Zijn vrouw, die achter hem liep, keek achter zich en werd een zoutpilaar.

GENESIS 19:26

Vergeet niet dat Jezus zei:

En zoals het gebeurde in de dagen van Noach, zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk en zij werden ten huwelijk gegeven tot op de dag waarop Noach de ark binnenging en de zondvloed kwam en hen allen om deed komen. Op dezelfde manier ook, zoals het gebeurde in de dagen van Lot: zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden. Op de dag echter waarop Lot uit Sodom weging, regende het vuur en zwavel uit de hemel en bracht hen allen om. Evenzo zal het zijn op de dag waarop de Zoon des mensen geopenbaard zal worden. Wie op die dag op het dak zal zijn, met zijn huisraad in huis, moet niet naar beneden gaan om het mee te nemen. En wie op de akker is, moet evenmin terugkeren naar wat hij achterliet. Denk aan de vrouw van Lot.

LUKAS 17:26-32

10

De vrouw van Lot kijkt achterom

Hij zei dit in verband met het vluchten voor de toorn. In zekere zin vlucht iedere christen, wanneer hij tot Christus komt, voor de komende toorn. Denk aan Johannes de Doper. Toen de Farizeeën op zijn doop afkwamen, zei hij:

Toen hij velen van de Farizeeën en Sadduceeën op zijn doop zag afkomen, zei hij tegen hen: Adderengebroed! Wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?

MATTHEÛS 3:7

Er komt een toorn. Ik geloof dat de toorn waar Johannes naar verwees, betrekking had op wat er in het jaar 70 na Christus met Jeruzalem gebeurde. Maar er wacht de mensheid altijd een oordeel. Iedereen zal op de oordeelsdag geoordeeld worden. En wij vluchten voor die toorn wanneer we ons oude leven achterlaten en naar God rennen.

Dit gezin rende weg van zijn oude leven, waarin het behoorlijk geworteld en blijkbaar op zijn gemak was geraakt. Toen ze met Abram hadden rondgetrokken, hadden ze in tenten gewoond. En toen ze niet langer met Abram meetrokken, woonden ze in tenten. Maar nu woonden ze in een huis. Dat moet toch aangenamer zijn. Ze hadden waarschijnlijk stromend water in huis. Nee, niet echt. Ze hadden waarschijnlijk geen warm en koud stromend water, maar wel kakkerlakken en ratten, want het was nog steeds de derde wereld. Maar het was niettemin een huis.

Ze hadden daar hun gezin. Ze hadden daar kinderen die niet met hen vertrokken: dochters, schoonzons en misschien kleinkinderen, dat weten we niet. En ze hadden er vrienden. Wanneer je zoiets achterlaat, mis je het toch wel. Ik denk dat het probleem van Lots vrouw was dat ze achterbleef om te kijken. Misschien verlangde ze ernaar om achterom te kijken en te zeggen: 'Wat gaat er gebeuren met mijn kinderen daar? Wat gebeurt er met mijn huis? Ik heb het niet schoongemaakt voordat ik vertrok. Ik hoop dat er geen vuile gootsteen staat wanneer God daar verschijnt.' Maar ze keek achterom en dacht aan haar huis, haar vroegere leven en haar kinderen.

Wanneer er staat dat ze achteromkeek, is het zelfs heel goed mogelijk dat het probleem was dat ze veel te vroeg ophield met rennen. Ze bleef staan kijken om te zien wat er zou gebeuren en ontdekte dat ze veel te dichtbij was toen de verwoesting kwam. Toen God zei:

En het gebeurde, toen zij hen buiten de stad gebracht hadden, dat Hij zei: Vlucht voor uw leven, kijk niet achter u en blijf nergens op heel deze vlakte staan; vlucht naar het bergland, anders wordt u weggevaagd.

GENESIS 19:17

stelde Hij haar daarmee misschien niet op de proef: 'Als je achteromkijkt, ga Ik je oordelen.' Misschien bedoelde Hij veeleer: 'Blijf gewoon die kant op gaan. Stop niet. Zorg dat er zo veel mogelijk afstand komt tussen jou en deze plaats, want dit wordt een grote ontploffing. Stop niet en kijk niet achterom. Ga gewoon recht vooruit en kom zo ver mogelijk weg.'

En toch deed ze dat niet. Misschien is ze inderdaad te dicht bij de stad blijven rondhangen. Als er al die gesmolten zwavel en dat zout en dergelijke door de lucht vlogen, kan ze daardoor omhuld zijn geraakt. Dan zou ze een zoutpilaar worden. Ik weet niet of we geacht worden te geloven dat de elementen van haar lichaam op bovennatuurlijke wijze in zout veranderden als een oordeel van God. God zou dat natuurlijk kunnen doen: 'Foei, foei, vrouw van Lot, je hebt iets verkeerd gedaan, dus Ik ga je in een zoutpilaar veranderen.' Ik weet niet of God zo'n wonder zou verrichten vanwege zo'n overtreding. Ik denk dat het waarschijnlijker is dat het feit dat ze in een zoutpilaar veranderde, een natuurlijk gevolg was van het feit dat ze niet deed waarvoor God haar had gewaarschuwd.

Ze keek achterom. Waarschijnlijk was ze nieuwsgierig en wilde ze zien wat er met haar oude woonplaats ging gebeuren. Toen al die mineralen door de lucht begonnen te vliegen, waren ze waarschijnlijk gesmolten, als lava, en raakte ze in zout gehuld. Ze werd als het ware een zoutpilaar.

Dus Jezus zegt:

Denk aan haar.

Wanneer God je roept om voor je oude leven te vluchten, moet je er niet te veel aan gehecht zijn. Kijk er niet te veel met verlangende ogen naar terug. Het is het niet waard. Het kan je inhalen, zoals in het scenario dat ik zojuist heb geschetst. We zouden kunnen zeggen dat de vernietiging van Sodom haar inhaalde, omdat ze niet genoeg afstand tussen zichzelf en Sodom had gelegd. Ze was Sodom niet voortdurend de rug blijven toekeren, en daarom overkwam haar dit.

11

God redt Lot ter wille van Abraham

En Abraham stond 's morgens vroeg op en ging naar de plaats waar hij voor het aangezicht van de HEERE had gestaan. Hij keek uit over Sodom en Gomorra en over heel het gebied van de vlakte. En zie, hij zag dat er rook van dat land opsteeg, zoals de rook van een oven.

GENESIS 19:27-28

Dat moet hem ontmoedigd hebben. Waarschijnlijk had hij die nacht niet veel geslapen, omdat hij zich afvroeg of er misschien toch tien zouden zijn en de stad gespaard zou worden. 's Morgens gaat hij naar buiten en kijkt, en de rook stijgt op. Hij zegt: 'Ik denk dat het er geen tien waren.'

Hij weet niet wat er met Lot is gebeurd. Voor zover hij weet, is Lot geroosterd. Toch deed God iets barmhartigs. Hij kon er geen tien vinden, maar de enkelen die Hij vond, redde Hij. Abraham had er zelfs niet aan gedacht om daarom te vragen. God doet dat gewoon, omdat God zo is. God kon Sodom niet vernietigen voordat Lot en zijn gezin een veiliger plaats hadden bereikt, of in elk geval voordat Lot die had bereikt.

En het gebeurde, toen God de steden van deze vlakte te gronde richtte, dat God aan Abraham dacht. Daarom leidde Hij Lot uit het midden van de verwoesting, toen Hij de steden waarin Lot gewoond had, ondersteboven keerde.

GENESIS 19:29

Let erop dat er niet staat dat God aan Lot dacht en hem redde. Hij dacht aan Abraham en redde Lot. Lot werd gered vanwege zijn verbondenheid met Abraham, niet vanwege zijn eigen verdiensten, net zoals wij gered worden door onze verbondenheid met Jezus. God is ons niet werkelijk de vergeving van onze zonden verschuldigd, maar Hij is die wel aan Jezus verschuldigd vanwege wat Jezus heeft gedaan.

In 1 Johannes 1:9 staat:

Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.

1 JOHANNES 1:9

Het lijkt altijd alsof er zou moeten staan: ‘Hij is getrouw en barmhartig om ons onze zonden te vergeven.’ Het vergeven van onze zonden lijkt geen daad van gerechtigheid te zijn. Dat is barmhartigheid. Maar het is wel gerechtigheid. Als Jezus ervoor heeft betaald dat onze zonden vergeven worden, dan zou het onrechtvaardig zijn als God dat aan Jezus zou ontzeggen, Die de betaling heeft verricht. God is ons niets verschuldigd behalve het oordeel, maar vanwege onze verbondenheid met Jezus denkt God aan Jezus. Hij denkt aan wat Christus verdient, aan wat Christus heeft gekocht, en daarom redt Hij ons, net zoals Hij Lot redde vanwege diens vriendschap met Abraham.

12

Lots gezin draagt Sodom met zich mee

Toen trok Lot weg uit Zoar. Blijkbaar was hij zelfs daar niet gelukkig. Hij ging in de bergen wonen, precies op de plaats waar de engelen hem aanvankelijk naartoe hadden gezegd te gaan. Hij had over deze stad onderhandeld, maar blijkbaar dacht hij, toen hij er eenmaal was: ‘Het is klein, maar toch voel ik me hier niet veilig.’ Er staat dat hij bang was om in Zoar te wonen, en hij en zijn twee dochters woonden in een grot.

Wat een ommekeer. Hij was samen met zijn vader Abraham een rijke nomadische herder. Maar hij liet conflicten ontstaan en daarom ging hij bij Abraham weg. Daarna deed hij nog meer concessies en trok Sodom binnen. Hij kreeg zelfs invloed in Sodom.

Zoals veel mensen hebben opgemerkt: je kunt je gezin Sodom binnenbrengen, maar je krijgt hen er niet noodzakelijkerwijs weer uit.

Sommige mensen gaan achteloos om met de manier waarop ze hun kinderen opvoeden, en vervolgens zijn ze ontevreden over hoe hun kinderen geworden zijn. Ze laten hun kinderen omgaan met de verkeerde soort mensen, naar een openbare school gaan en naar de verkeerde soort dingen kijken. Ze brengen hun kinderen in de wereld, in een wereldse omgeving, en vervolgens raken ze hen daar kwijt.

Lot had voordat hij ooit naar Sodom verhuisde moeten beseffen: ‘Gaan mijn dochters opgroeien tussen die mensen in Sodom? Echt niet. Dat ga ik niet met mijn kinderen laten gebeuren.’ Maar zo dacht hij niet. Hij dacht: ‘Sodom is een comfortabelere plek dan hierbuiten in deze tent, en daar is handel. Daar is aanzien. Daar kan ik opklimmen in de maatschappij. Ik kan rechter worden. Ik kan magistraat worden.’

Hij denkt niet aan zijn kinderen. Hij denkt niet aan zijn gezin. Het is duidelijk dat hij zijn gezin niet uit Sodom heeft gekregen. Hij verloor in Sodom minstens evenveel dochters als hij eruit kreeg. Hij verloor zijn vrouw aan Sodom. En zelfs bij de twee dochters die hij uit Sodom kreeg, kreeg hij Sodom er nooit helemaal uit. Daarom zou dit een waarschuwing moeten zijn voor de manier waarop we onze kinderen grootbrengen en voor de keuzes die we maken wat hun omgeving betreft. Want misschien kunnen we hen wel in een situatie brengen waarvan we denken dat we hen er later weer uit kunnen halen, maar daar schieten ze wortel. In dit geval hadden zijn dochters hun morele wortels in Sodom geschoten, ook al waren ze er levend aan ontkomen.

13

Lots dochters verwekken Moab en Ammon

Want vers 31 zegt:

Toen zei de eerstgeborene tegen de jongste: Onze vader is oud en er is geen man in dit land om bij ons te komen op de manier die op de hele aarde gebruikelijk is. Kom, laten we onze vader wijn te drinken geven en met hem slapen, zodat wij door onze vader het leven geven aan nageslacht. Zij gaven die nacht hun vader wijn te drinken. De eerstgeborene kwam en sliep met haar vader. Hij merkte niet dat zij kwam liggen en evenmin dat zij weer opstond. En het gebeurde de volgende dag dat de eerstgeborene tegen de jongste zei: Zie, ik heb de afgelopen nacht met mijn vader geslapen; laten we hem ook vannacht wijn te drinken geven. Kom, slaap met hem, zodat wij door onze vader het leven geven aan nageslacht. Zij gaven hun vader ook die nacht wijn te drinken en de jongste stond op en sliep met hem. Hij merkte niet dat zij kwam liggen en evenmin dat zij weer opstond.

GENESIS 19:31-35

Dat is tenminste wat hij heeft verklaard.

Zo werden de twee dochters van Lot zwanger van hun vader. De eerstgeborene baarde een zoon en gaf hem de naam Moab. Hij is de vader van de Moabieten, tot op deze dag. De jongste, ook zij, baarde een zoon en gaf hem de naam Ben-Ammi. Hij is de vader van de Ammonieten, tot op deze dag.

GENESIS 19:36-38

De Moabieten en de Ammonieten waren duidelijk op deze manier aan elkaar verwant. Later werden ze gedurende een groot deel van hun geschiedenis tegenstanders van Israël. Ze zijn op deze schandelijke manier ontstaan. Mozes schrijft in een tijd waarin Israël uit Egypte is gekomen. Dat is het tijdsbestek waarin Mozes daadwerkelijk zijn pen op het perkament zet en dit opschrijft. Hij leeft in een tijd waarin de Moabieten en de Ammonieten hun tegenstanders zullen worden. Hij neemt dit verhaal op om te vertellen waar die volken vandaan kwamen.

Ze kwamen voort uit deze allesbehalve ideale situatie. Een gezin is ternauwernood aan het oordeel ontsnapt. Ze wonen als neanderthalers in een grot, en de twee dochters denken dat hun vader de laatste levende man is. Ze zeggen:

Er is hier geen man die met ons naar bed kan gaan, zoals dat gebruikelijk is.

Misschien bedoelen ze dat letterlijk, of misschien gebruiken ze een overdrijving. Misschien zeggen ze alleen maar: ‘Hierboven in de bergen is niemand in de buurt, dus is er op de hele aarde niemand.’ En daarom zeggen ze: ‘Dan zullen we nooit kinderen krijgen, en onze vader zal nooit nakomelingen hebben, tenzij wij hier te hulp schieten.’ En dus doen ze dit.

14

De beweegredenen en moraal van Lots dochters

Ik weet niet zeker of ze werkelijk zozeer werden gedreven door bezorgdheid om de afstammingslijn van hun vader. Als dat zo was, probeerden ze in zekere zin hun vader te eren. Of misschien waren ze er meer bezorgd over dat hun de mogelijkheid om ooit kinderen te krijgen zou worden ontnomen. Iedere vrouw wilde kinderen krijgen. Als ze dachten dat hun vader de laatste man in de omgeving was, dan was het misschien egoïstischer: ze wilden kinderen, maar overtuigden zichzelf ervan dat ze het deden ter wille van hun vader, om zijn afstammingslijn in stand te houden.

Hoe dan ook, ze wisten dat hij het niet zou goedkeuren. Ze moesten hem dronken voeren, want als hij wist wat hij deed, zou hij dit niet doen. Dat is heel duidelijk. Ze wisten dat ze iets deden wat Lot niet zou goedkeuren als hij nuchter was, dus moesten ze hem dronken voeren. Het is iets bizars.

Toen ze over de verwoesting van Sodom en Gomorra hoorden, dachten ze misschien dat de hele wereld in vlammen was opgegaan en dat zij de enige overlevenden waren. In die tijd konden ze niet zo ver kijken. Ze konden geen krant halen of het nieuws aanzetten om te zien hoe het met de rest van de wereld ging. De hele wereld die zij zagen, was tot een korst verbrand. Misschien dachten ze letterlijk: 'Onze vader is de laatste man op aarde. Als wij kinderen willen krijgen, zal hij degene moeten zijn. Hij is oud, dus kunnen we maar beter geen tijd verspillen.'

Maar het was duidelijk geen moreel goed plan. Het was incestueus. Hoewel we moeten bedenken dat incest toen nog niet door de wet verboden was. Abraham zelf was met zijn halfzus getrouwd, iets wat in de dagen van Mozes onwettig zou zijn geweest. Maar blijkbaar waren veel mensen getrouwd met veel nauwere verwanten dan tegenwoordig toegestaan zou zijn. Alle kinderen van Adam en Eva trouwden met hun broers en zussen.

Ik weet niet of trouwen met je broer of zus in die samenleving perverser of minder pervers was dan trouwen met je eigen vader of dochters. Maar we hebben het hier over zeer oude tijden. Wanneer we deze oude verhalen lezen, brengen we daar vanzelf onze eigen gevoeligheden in mee. Die zijn het resultaat van tweeduizend jaar christelijke invloed in onze wereld, in onze beschaving, en wij denken als christenen, zoals we natuurlijk ook behoren te doen. Maar we moeten bedenken dat deze mensen tot primitieve volken behoorden. Ze hadden geen enkele Bijbel. Ze hadden zelfs niet één Bijbelboek. Niemand wist wie God was, behalve Abram en de mensen die via hem over Hem hoorden, want God was aan hem verschenen, maar niet aan iemand anders. De hele wereld deed moreel gezien maar wat, zonder enig houvast. Ze wisten lang niet zoveel als wij. De meisjes wisten natuurlijk dat ze iets deden wat hun vader niet zou goedkeuren, anders zouden ze niet het gevoel hebben gehad dat ze hem dronken moesten voeren. Tegelijkertijd hebben ze dit misschien niet als een goddeloze daad gezien. Hun besef van wat goddeloos was en wat niet, was ongetwijfeld sterk aangetast doordat ze een deel van hun jeugd in Sodom hadden doorgebracht, misschien wel hun hele jeugd. De cultuur daar was beslist geen goede invloed op hen geweest, zoals we kunnen zien. Maar het verhaal wordt verteld zodat we kunnen zien waar de Moabieten en de Ammonieten vandaan kwamen.

15

Abraham reist naar het Filistijnse Gerar

In hoofdstuk 20 zien we dat Abram een soortgelijke fout maakt als in hoofdstuk 12. Er staat:

Abraham trok vandaar naar het Zuiderland en woonde tussen Kades en Sur, en hij verbleef als vreemdeling in Gerar.

GENESIS 20:1

Gerar is een van de vijf Filistijnse steden langs de kustvlakte van Palestina. De Filistijnen waren geen Kanaänieten, maar ze woonden wel in Kanaänitisch gebied, of tenminste in wat Kanaänitisch gebied zou zijn geweest als zij daar niet terechtgekomen waren.

In zeer oude tijden, zelfs lang vóór de tijd van Abram, waren de Filistijnen vanuit Kreta daarheen gevaren. In die tijd werden ze de Kaftorieten genoemd. Ze waren een zeevarend volk en een aantal van hen had zich op vijf plaatsen langs de Middellandse Zeekust in Palestina gevestigd en daar vijf steden gesticht. Dit waren stadstaten. Elke stad had een koning. Dat bleef zo tot ver in de tijd van David. Ook David ging naar Gerar toen hij voor Saul vluchtte, en dit was duizend jaar na de tijd van Abraham.

De Filistijnen waren daar in het Beloofde Land al heel vroeg nadrukkelijk aanwezig en ze waren machtig. Als probleem voor Israël werden ze pas in de tijd van David werkelijk uitgeschakeld. David was de eerste die uiteindelijk van hen afkwam. Simson had zijn uitwerking op hen gehad, maar David onderwierp hen uiteindelijk, nadat de Filistijnen Saul hadden gedood.

Op dit moment had Abram natuurlijk geen goede of slechte betrekkingen met de Filistijnen. Hij was gewoon een vreemdeling. Niemand in dat land was echt een vriend van hem, behalve zijn vrienden bij wie hij onder hun eiken of terebinten zijn tenten had opgeslagen. Maar om de een of andere reden — en ons wordt niet verteld waarom — trok hij in de richting van Gerar.

Bedenk dat Sara inmiddels zwanger zou zijn, tenzij dit onmiddellijk was nadat God het had aangekondigd en ze nog niet zwanger was geworden. Maar binnen een jaar na de aankondiging in hoofdstuk 18 zou ze een baby krijgen. Het lijkt er dus op dat dit verhaal zich, als het chronologisch op de juiste plaats staat, afspeelde in dat jaar tussen de aankondiging en de geboorte van Izak.

Hij trok vandaar verder en verbleef als vreemdeling in Gerar.

16

Abraham brengt Sara opnieuw in gevaar

Dit is precies dezelfde situatie als ongeveer vijftientig jaar eerder, toen hij in hoofdstuk 12 voor het eerst het land binnenging. Hij maakte dezelfde fout. Het was toen een vernedering toen de farao ontdekte dat Abram hem had misleid. Dit lijkt een nog grotere vernedering te zijn. We krijgen een uitvoeriger beschrijving van de vernedering waarmee Abraham in dit geval werd geconfronteerd, omdat hij loog en zijn vrouw in gevaar bracht.

Abimelech nam Sara dus mee. Nogmaals, wanneer een vrouw in de harem van een koning werd opgenomen, ging ze niet onmiddellijk zijn slaapkamer binnen. Ze moest worden voorbereid. De koning stond te ver boven gewone mensen om zomaar een eenvoudige boerenvrouw, of welke vrouw dan ook, in zijn bed te ontvangen. Ze moest een overgangsperiode doormaken. Zoals ik bij Ester heb aangegeven, duurde de speciale voorbereiding die zij en de andere vrouwen moesten doormaken een heel jaar, toen ze in de harem van de koning van Perzië werd opgenomen. Pas daarna zouden ze naar de koning gaan.

Hoewel Sara in het huis van Abimelech was opgenomen, duidelijk met de bedoeling dat ze uiteindelijk zijn vrouw zou worden, liep ze niet onmiddellijk het gevaar dat hij haar seksueel zou schenden. Maar dat was duidelijk iets waarvan hij verwachtte dat het uiteindelijk zou gebeuren.

Vers 3 zegt:

Maar God kwam in een nachtelijke droom bij Abimelech en zei tegen hem: Zie, u gaat sterven vanwege de vrouw die u genomen hebt, want zij is met een man getrouwd!

GENESIS 20:3

Abimelech begreep toen dat ze wel Abrahams vrouw moest zijn, want God zegt alleen maar dat ze de vrouw van een man is.

Abimelech was echter nog niet tot haar genaderd. Daarom zei hij: Heere, wilt U dan echt een onschuldig volk doden? Heeft hij mij zelf niet gezegd: Zij is mijn zuster. En zij, ook zijzelf heeft gezegd: Hij is mijn broer. Met een oprecht hart en zuivere handen heb ik dit gedaan. God zei tegen hem in de droom: Ik weet ook dat u dit met een oprecht hart gedaan hebt. Ik heb u ook ervan weerhouden tegen Mij te zondigen en daarom heb Ik u niet toegelaten haar aan te raken. Nu dan, geef de vrouw van die man terug, want hij is een profeet! Hij zal voor u bidden, zodat u in leven blijft. Als u haar echter niet teruggeeft, weet dan dat u zeker zult sterven, u en al wat van u is.

GENESIS 20:4-7

17

Wat 'dood zijn' in de Bijbel betekent

In dit verslag lezen we eigenlijk niet over Jahweh, omdat deze relatie, deze communicatie, tussen God en een heiden plaatsvindt. Er staat dat Elohim tot hem sprak, en hij antwoordde Elohim met Adonai, wat de gebruikelijke beleefdheidstitel is: Heer, of Meester. Het is natuurlijk Jahweh Die dit doet. Maar het is interessant dat het verslag de verbondsnaam van God niet gebruikt, omdat het niet spreekt over een relatie tussen God en bijvoorbeeld Abraham, maar over een relatie met een heiden.

Het is interessant dat God volgens de Engelse formulering waarop de spreker zich baseert, zei:

Je bent een dode man.

Het is belangrijk dat we opmerken dat dit soort taal in de Bijbel wordt gebruikt. Abimelech was natuurlijk niet letterlijk dood. Maar wat God zegt, is: als je doorgaat op de weg die je nu volgt, zul je sterven. Je bevindt je op de weg naar de dood. Je hebt de vrouw van een andere man, en dat betekent dat je ten dode opgeschreven bent, tenzij je natuurlijk verandert.

De man zei:

Ik wist niet dat het zo zat.

God zei:

Dat begreep Ik, en daarom heb Ik je niet toegestaan haar aan te raken.

De uitspraak:

Je bent een dode man.

betekent dus dat je je op een weg bevindt die onvermijdelijk tot de dood zal leiden als je die niet verlaat. Je moet van koers veranderen.

Ik wijs hierop omdat die term ook in het Nieuwe Testament wordt gebruikt en vaak verkeerd wordt begrepen. Paulus zegt bijvoorbeeld in Efeze, hoofdstuk 2, vers 1, dat wij dood waren in overtredingen en zonden. Dat betekent eenvoudigweg dat wij, als we ons niet hadden bekeerd, op de weg waren waarvan de onvermijdelijke uitkomst de dood zou zijn.

Paulus zegt in Romeinen 8:10:

Als Christus echter in u is, dan is het lichaam wel dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid.

ROMEINEN 8:10

Wanneer hij over ons lichaam spreekt, heeft hij het over ons fysieke lichaam, in tegenstelling tot onze geest. Hij zegt dat ons lichaam werkelijk dood is.

Is mijn lichaam letterlijk dood vanwege de zonde? Nee, mijn lichaam is niet letterlijk dood, maar het bevindt zich wel op die weg. Het zal sterven vanwege de zonde. Het is ten dode opgeschreven. Het is een lichaam dat ten dode opgeschreven is. Het zal worden opgewekt, maar dit lichaam zal sterven, en dat is onvermijdelijk vanwege de zonde. Hij zegt:

Maar de geest is leven.

We zien dus dat Paulus het woord 'dood' gebruikt met dezelfde betekenis die God hier en op andere plaatsen aan die term geeft.

Toen Mefiboseth, de kleinzoon van Saul, door David werd gespaard en een bevoorrechte positie kreeg, zei Mefiboseth:

Toen boog hij zich en zei: Wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben?

2 SAMUEL 9:8

Ik denk dat hij bedoelt dat de meeste koningen het nageslacht van de vorige koning die zij bij een staatsgreep hadden vervangen, zouden uitroeien. Wanneer de ene koning een andere koning verving en er een andere dynastie kwam, doodde men alle kroonprinsen van de koning die werd afgezet, zodat zij nooit zouden kunnen opstaan en de nieuwe machthebbers uitdagen.

Maar hier was nog één erfgenaam van Saul in leven, en dat was Mefiboseth. Hij was kreupel, en David bewees hem goedheid. Hij was in feite de zoon van Jonathan, dus hij was de kleinzoon van Saul. Mefiboseth noemde zichzelf een dode hond. Daarmee bedoelde hij: 'Ik ben iemand die zou verwachten gedood te worden, omdat ik deel uitmaak van het vorige bewind dat jij hebt vervangen, en jij bewijst mij deze goedheid. Dat is niet logisch.' Ook hier duidt 'een dode man zijn' of 'dood zijn' erop dat iemand op weg is naar de dood of ten dode opgeschreven lijkt te zijn.

Toen de verloren zoon bij zijn vader terugkwam, zei zijn vader:

Want deze, mijn zoon, was dood en is weer levend geworden. En hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen vrolijk te zijn.

LUKAS 15:24

In dat geval bedoelt hij misschien eenvoudigweg: 'Dood voor mij.' Onze relatie was dood, of iets dergelijks. Maar het kan ook betekenen dat hij gestorven zou zijn als hij niet naar huis was gekomen.

18

Abimelech vreest God, anders dan Abraham dacht

God zegt tegen Abimelech dat hij de vrouw naar haar man moet terugbrengen. Vers 8 zegt:

Toen stond Abimelech 's morgens vroeg op, riep al zijn dienaren en sprak ten aanhoren van hen al deze woorden, en die mannen werden zeer bevreesd.

GENESIS 20:8

Het is interessant dat hij dat deed, want hij hoefde dat niet te doen. Dit zou nogal beschamend voor hem zijn, omdat hij de vrouw van een man had meegenomen. Het was natuurlijk niet zijn schuld, maar toch moest hij haar teruggeven. Dat een koning zoiets moest doen, zou betekenen dat hij zijn trots moest inslikken en zei:

Ik had haar überhaupt niet mee moeten nemen.

Maar hij deed dit niet in besloten kring. Hij riep al zijn dienaren bij zich en vertelde hun de hele zaak, en de mannen werden zeer bevreesd.

Abimelech riep Abraham en zei tegen hem: Wat hebt u ons aangedaan! Waarin heb ik tegen u gezondigd, dat u zo'n grote zonde over mij en mijn koninkrijk gebracht hebt? U hebt dingen met mij gedaan die niet gedaan mogen worden. Ook vroeg Abimelech aan Abraham: Wat hebt u beoogd, dat u dit gedaan hebt? Daarop zei Abraham: Omdat ik dacht: Er is vast geen vreze Gods in deze plaats, daarom zullen zij mij omwille van mijn vrouw doden.

GENESIS 20:9-11

Dat is interessant, want er was duidelijk wel vrees voor God op die plaats. Toen God Zich aan Abimelech openbaarde, werd Abimelech bevreesd. En toen Abimelech het aan zijn dienaren vertelde, werden zij allemaal bevreesd. Er was vrees voor God op die plaats. Abraham had hen verkeerd beoordeeld. Hij wist dat ze heidenen waren en zei daarom dat er geen vrees voor God in hen was. Daarmee velde hij een liefdeloos en verkeerd oordeel.

Ik wil dit niet al te zeer aangrijpen als een gelegenheid om opnieuw tegen het calvinisme tekeer te gaan, al doe ik dat van tijd tot tijd. Ik wil de calvinisten er niet specifiek uitpikken. Toch denk ik vaak dat het calvinisme dit doet. Het zegt over ongelovigen dat er geen vrees voor God in hen is, en dat is niet altijd waar. Want het calvinisme zegt dat je onuitsprekelijk verdorven bent als je niet wedergeboren bent. Je bent iemand die God haat, een vijand van God. Zo stelt het calvinisme iedere ongelovige voor. Iedere onwedergeboren persoon is totaal verdorven.

Met die gedachte ben ik opgevoed. In de loop van de tijd leerde ik enkele ongelovigen kennen. Ik dacht: „Nou, als zij totaal verdorven zijn, dan zijn ze beslist overtuigende huichelaars, want sommigen van hen lijken aardige mensen. Sommigen van hen lijken goede mensen. Sommigen van hen lijken echt niet zo monsterlijk te zijn. Ze lijken echte mensen. Ze lijken medeleven te hebben en er zijn goede dingen aan hen.” Toch zou de theologie van het calvinisme mij doen denken: „Nee, laat je niet

misleiden. Onder heel die buitenkant borrelt een ziedende haat tegen God op, die alles beïnvloedt wat ze doen en waardoor ze het verdienen om naar de hel te gaan en daar voor eeuwig te branden”, enzovoort.

Ik weet niet zeker of de Bijbel dat werkelijk leert. Ik denk niet dat dit zo is. Als de Bijbel het niet leert, vellen we een liefdeloos oordeel over ongelovigen wanneer we hen allemaal zomaar in die categorie plaatsen. Abraham velde dat verkeerde oordeel. Deze mensen zijn heidenen. Dit zijn Filistijnen. Ze zijn beslist allemaal goddeloos. Er is geen vrees voor God op deze plaats. Nou, daar had hij het mis. Ze vreesden God wel. Ze kenden God niet, maar toen ze te weten kwamen dat Hij daar was, werden ze bevreesd voor Hem.

Ik denk dat wij soms zo’n verkeerd oordeel zouden kunnen vellen over mensen die geen christen zijn. Alleen omdat ze geen christen zijn, zouden we het slechtste over hen kunnen denken. Dat is niet gepast.

19

Abrahams halve waarheid over Sara

Hij zegt:

Daarop zei Abraham: Omdat ik dacht: Er is vast geen vreze Gods in deze plaats, daarom zullen zij mij omwille van mijn vrouw doden. Zij is ook echt mijn zuster. Zij is de dochter van mijn vader, maar niet de dochter van mijn moeder, en zij is mij tot vrouw geworden.

GENESIS 20:11-12

Met andere woorden: „Ik heb niet echt gelogen. Wat ik zei, is strikt genomen waar. Ze is mijn halfzus.” Strikt genomen is het waar, maar het is natuurlijk niet het belangrijkste wat er over haar gezegd kan worden. Het is een halve waarheid. Wanneer je een halve waarheid vertelt, vertel je vaak het gedeelte dat niet het belangrijkste gedeelte is. In dat geval vertel je de waarheid om te liegen. Maar hij kon

het in zijn eigen gedachten rechtvaardigen dat hij zei dat zij zijn zus was. Dat zou waar zijn. Hij zei het echter om haar in een positie te brengen waarin zij gevaar liep onteerd te worden.

Het kan zelfs zijn dat zij op dat moment Isaäk droeg. Wie weet? We weten niet of ze toen al zwanger was. Maar stel je voor dat het zover was gekomen dat ze uiteindelijk werkelijk met Abimelech had moeten slapen. Zou dat geen verwarring hebben veroorzaakt over wie de vader van het kind, Isaäk, was? Als ze op dat moment niet zwanger was, zou de situatie al ernstig genoeg zijn geweest. Als ze wel zwanger was, lijkt het hierdoor nog erger.

En het gebeurde, toen God mij vanuit het huis van mijn vader liet rondzwerven, dat ik tegen haar zei: Dit is de goedertierenheid die je mij moet bewijzen: in elke plaats waar wij komen, zeg daar van mij: Hij is mijn broer. Toen nam Abimelech kleinvee, runderen, slaven en slavinnen, en gaf die aan Abraham. Ook gaf hij hem zijn vrouw Sara terug. Abimelech zei: Zie, mijn land ligt voor u open; ga maar wonen waar het in uw ogen goed is. En tegen Sara zei hij: Zie, ik heb uw broer duizend zilverstukken gegeven. Zie, laat dat mogen dienen als sluier voor de ogen, voor u én voor allen die bij u zijn. U bent vrijgepleit.

GENESIS 20:13-16

20

Sara's berisping en Abrahams voorbede

Let erop dat hij Abraham haar broer noemt. 'Zo werd zij terechtgewezen', staat er.

We zouden ons kunnen afvragen waarom zij terechtgewezen moest worden. Ze had eigenlijk niets gedaan wat zo verkeerd was als wat Abraham had gedaan. Maar ze was erin meegegaan en had gezegd: „Ja, Abraham is mijn broer.” Denk eraan dat hij zegt:

Abimelech was echter nog niet tot haar genaderd. Daarom zei hij: Heere, wilt U dan echt een onschuldig volk doden? Heeft hij mij zelf niet gezegd: Zij is mijn zuster. En zij, ook zijzelf heeft gezegd: Hij is mijn broer. Met een oprecht hart en zuivere handen heb ik dit gedaan. God zei tegen hem in de droom: Ik weet ook dat u dit met een oprecht hart gedaan hebt. Ik heb u ook ervan weerhouden tegen Mij te zondigen en daarom heb Ik u niet toegelaten haar aan te raken. Nu dan, geef de vrouw van die man terug, want hij is een profeet! Hij zal voor u bidden, zodat u in leven blijft. Als u haar echter niet teruggeeft, weet dan dat u zeker zult sterven, u en al wat van u is.

GENESIS 20:4-7

Abimelech geeft haar dus een steek onder water door te zeggen: „Ik heb je broer al deze dingen gegeven.” Daarmee probeert hij alles wat hier verkeerd is gegaan, goed te maken. Door hem haar broer te noemen, is het sarcasme blijkbaar bedoeld als een kleine steek onder water naar haar. Zij vat dat op als een terechtwijzing.

Abraham bad tot God, en God genas Abimelech, zijn vrouw en zijn slavinnen, zodat zij weer kinderen konden krijgen. Want de HEERE had alle baarmoeders in het huis van Abimelech helemaal gesloten vanwege Sara, de vrouw van Abraham.

GENESIS 20:17-18

Net als in hoofdstuk 12, toen de farao Sara bij zich nam na een soortgelijke list, zond God plagen over het huis van de farao. Hier sloot Hij de baarmoeders van Abimelechs familie. Maar hoe wisten ze dat? Er moet hier enige tijd verstreken zijn, want na een week of twee zou je niet weten of alle vrouwen in het huishouden onvruchtbaar waren gemaakt. Gewoonlijk zou je dat pas na een periode van misschien wel maanden

ontdekken. Want als een vrouw in een bepaalde week of een bepaalde maand niet zwanger wordt, zegt dat op zichzelf niets over de vraag of ze onvruchtbaar is. Misschien had God hen dus onvruchtbaar gemaakt, maar was dat nog niet duidelijk geworden en zou dat na verloop van tijd wel duidelijk zijn geworden. Ik weet het niet.

In elk geval doet Abraham voorbede nadat hij vernederd is. Hij schaamde zich waarschijnlijk om te bidden nadat gebleken was dat hij een bedrieger was, enzovoort, maar dat is wat hij deed. God eerde zijn gebed omdat Abraham Gods man was, en dus had zijn voorbede uitwerking.

Wanneer we bij hoofdstuk 21 komen, komen we bij de geboorte van Izak, en hier begint een belangrijk deel van de geschiedenis. We komen al heel snel bij het einde van het verhaal van Abraham, en Izak zal vervolgens centraal staan, hoewel niet lang. Want vergeleken met Abraham en Jakob wordt er vrij snel aan Izak voorbijgegaan.

Izak is de zoon van Abraham en de vader van Jakob, maar er is maar één heel hoofdstuk aan Izak gewijd zonder dat het verband houdt met Abraham en Jakob. Op andere momenten wordt Izak in het verhaal altijd in verband gebracht met zijn vader of zijn zoon. Slechts één hoofdstuk in heel Genesis gaat uitsluitend over Izak. Maar Izak komt nu in beeld, en daarbij zijn enkele belangrijke dingen op te merken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 18:20-21
- Genesis 18:24
- Genesis 18:28-32
- Genesis 19:1-2
- Genesis 19:2
- Genesis 19:9
- Genesis 19:12-13
- Genesis 19:14
- Genesis 19:15
- Genesis 19:16
- Genesis 19:17

- Genesis 19:19
- Genesis 19:20
- Genesis 19:21-22
- Lukas 17:26
- 2 Thessalonicenzen 1:8
- Genesis 19:23
- Genesis 19:24
- Genesis 19:25
- Genesis 19:26
- Lukas 17:26-32
- Mattheüs 3:7
- Genesis 19:27-28
- Genesis 19:29
- 1 Johannes 1:9
- Genesis 19:31-35
- Genesis 19:36-38
- Genesis 20:1
- Genesis 20:3
- Genesis 20:4-7
- Romeinen 8:10
- 2 Samuel 9:8
- Lukas 15:24
- Genesis 20:8
- Genesis 20:9-11
- Genesis 20:11-12
- Genesis 20:13-16
- Genesis 20:17-18

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.